

SINT-ANTONIUS IN DE KEUKEN

Daar waar alle tegels en tegeltaleaus in de badkamer in mangaanpaars geschilderd zijn met een smal tegeltje in Art Decostijl als kader, zijn de tegels in de keuken geschilderd in kobaltblauw met een bijpassend effen blauw tegeltje als kader.

Als heilige kunnen we Sint-Antonius niet onderbrengen bij de reeds besproken bijbelhistories. Echter, het zes-tegels-groot tableau, in het bijzonder de voorstelling, verdienen wel wat toelichting.

Sint-Antonius met het splend kind, Kasteeldomein de Renesse, inv.nr. 252 (foto: F. Caignie)

Voorstelling¹

Antonius van Padua is herkenbaar als een bisschop, met mijter en staf. Met een getande aureool om zijn hoofd heeft hij iets onmiskenbaar Oosters in zijn vrij strak gevoerde gelaatstrekken.

Op zijn rechterhand ligt het evangelieboek. In zijn linkerhand houdt hij een brandend hart, vrij schematisch uitgevoerd, dat zijn attribuut is.

Hij staat op het strand met als achtergrond een geschematiseerde voorstelling van de zee met verscheidene scheepjes. Hij kijkt naar een klein kind aan zijn linkerzijde, dat water schept in een kuiltje.

Antonius was een tijdgenoot van Franciscus van Assisi. Hij sloot zich in eerste instantie aan bij de Augustijnen, later bij de Minderbroeders van Franciscus. Hij trok naar Noord-Afrika om daar het christelijk geloof te verspreiden onder de moslims. Later was zijn werkterrein Frankrijk en Italië. Waarschijnlijk werd hij in 1222 te Forlì (Emilia-Romagna, Noord-Italië) tot priester gewijd. Veel mensen vonden door zijn toedoen de weg naar het katholieke geloof. Op last van Franciscus van Assisi doceerde hij theologie aan zijn medebroeders. In 1231 werd hij door paus Gregorius IX heilig verklaard en werd hij de patroonheilige van de Franciscanen.

Sint-Antonius wordt door oudere mensen onder andere aanroepen om zoekgeraakte zaken terug te vinden.

De uitvoering is bijzonder gestileerd, de techniek van de schildering betrekkelijk en het geheel doet zeer on-Nederlands aan. Het wordt daarom beschouwd als een Noord-Franse productie, eind 18de eeuw. Niet door de uitvoering, doch wel door de iconografie is het een uitzonderlijk werk.

Schadebeeld

Geen enkele tegel is gaaf. Tegel 1 en 2² zijn verticaal gebroken, breuken die met gips zijn dicht gepleisterd. Bovenaan tegel 1 ontbreekt het blauwe randtegeltje dat boven tegel 2 wel aanwezig is, maar met gips aangestroken.

Tegel 3 heeft een forse breuk in boogvorm die zich in die vorm verder zet op tegel 5. Bovenaan heeft die een vertakking die aansluit op de breuklijn in tegel 1. Ook tegel 4 toont een verticale breuk met vertakkingen links en rechts ervan en nog een breuk in de hoek rechtsonder.

Tot slot kent tegel 6 met het kind een gebroken hoek met een vertakking links ervan die blijkt door te lopen naar tegel 5.

In totaal is het tableau samengesteld uit negentien fragmenten. Het lijkt alsof het tableau ooit is gevallen, bijvoorbeeld als kader opgehangen aan de muur, en nadien tegel per tegel gelijmd. Dat is dan zeer amateuristisch uitgevoerd.

Gelukkig ontbreekt er geen enkel fragment zodat het beeld volledig is. Doordat het tableau dicht bij het plafond is aangebracht, valt de schade minder op.

Frans Caignie, 2026

---

¹ Enkele gegevens over dit tableau zijn overgenomen uit: Meul Veerle, *Restauratie kasteel de Renesse, Fase I, Onderzoek van de tegelverzameling, Deel II Beschrijvende inventaris, Eindrapport*, in opdracht van Fr. Goedleven n.v., 1995, 84-85.

² De tegels worden genummerd van links naar rechts en van boven naar onder.